

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับบรรยากาศของ
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2

สมนึก จิตรีปลิ้น

ศูนย์วิทยบริการ

1004020344

660 54/68

ศูนย์วิทยบริการ	
เลขทะเบียน	1516
เล่มที่	ฉบับที่
วันเดือนปี	18 ต.ค. 2548
เลขเรียก	341.2
	ว 2548
	2548

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
มิถุนายน 2548

ISBN 974-429-268-7

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

THE STUDY OF THE RELATIONSHIP BETWEEN SCHOOL ADMINISTRATORS 'S
BEHAVIOR AND SCHOOL ATMOSPHERE IN PRIMARY SCHOOLS
UNDER THE OFFICES OF PHRANAKHON SI AYUTTHAYA
EDUCATIONAL SERVICE AREA 1 AND 2

SOMNUK JITRIPLUM

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement for the
Master of Education Degree in Educational Administration
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

June 2005

ISBN 974-429-268-7

Copyright by Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

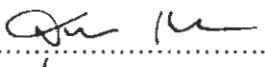
All Right Reserved

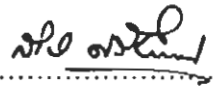

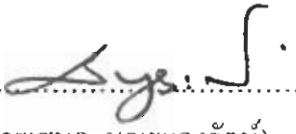
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับ
บรรยากาศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2
โดย นายสมนึก จิตรีป्लीม
สาขา การบริหารการศึกษา
คณะกรรมการควบคุม ดร.ชิดชัย สนั่นเสียง ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิทย์ เทียรทอง กรรมการ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

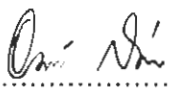

.....ประธานกรรมการ
(ดร.ชิดชัย สนั่นเสียง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิทย์ เทียรทอง)

.....กรรมการบริหารหลักสูตร
(ดร.กীরติ ศรีวิเชียร)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(นายเสนอ บุญยะคงรัตน์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์นี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

.....รักษาราชการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.อมรรัตน์ สนั่นเสียง)

มิถุนายน พ.ศ. 2548

สมนึก จิตรีปถัม. (2548). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน
กับบรรยากาศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
พระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
พระนครศรีอยุธยา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
คณะกรรมการควบคุม : ดร.ชิตชัย สนั่นเสียง, ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิทย์ เทียรทอง.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
และบรรยากาศของโรงเรียนประถมศึกษา และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของ
ผู้บริหารโรงเรียนกับบรรยากาศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
พระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 194 คน เครื่องมือ
ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสถิติ คือ ค่าเฉลี่ย
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนแสดงพฤติกรรมผู้นำระดับมากและเมื่อพิจารณาพฤติกรรมผู้นำเป็น
รายด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนแสดงพฤติกรรมผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์และด้านกิจสัมพันธ์อยู่ใน
ระดับมาก
2. ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าบรรยากาศของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 เป็นบรรยากาศขององค์การ
แบบเปิดค่อนข้างมาก
3. พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับบรรยากาศของโรงเรียนอยู่ใน
ระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน
ทั้ง 2 ด้านร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของบรรยากาศของโรงเรียนได้ร้อยละ 16.60

Somnuk Jitriplum. (2005). **The Study of the Relationship Between School Administrators 's Behavior and School Atmosphere in Primary Schools Under the Offices of Phranakhon Si Ayutthaya Educational Service Area 1 and 2.** Master Thesis, M.Ed. (Educational Administration). Ayutthaya : Graduate School, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. Advisory Committee : Dr. Chidchai Sananseang, Assistant Professor Suwit Thienthong.

ABSTRACT

The research aims to study the relationship between school administrators 's behavior and school atmosphere in primary schools under the Offices of Phranakhon Si Ayutthaya Educational Service Area 1 and 2. The samples comprised 194 school administrators. The research instrument for data collection was a statistical analysis, was performed in terms of mean, standard deviation, and correlation coefficient.

The findings indicated that:

1. The administrators' leadership was found at a high level. Where the administrators 's behavior was considered individually, it was found that friendship and activity were at a high level.
2. School atmosphere as viewed by most school administrators was found widely opened.
3. The relationship between school administrators 's behaviors and school atmosphere was revealed at a moderate level with statistical significance at 0.05. The two aspects of school administrators 's behavior explain the variation of school atmosphere at 16.60 %.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาแนะนำอย่างดียิ่ง จากท่าน ดร.จิตชัย สนั่นเสียง
ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิทย์ เทียรทอง กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัย
ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.กิริติ ศรีวิเชียรและ ดร.นุรพาทิศ พลอยสุวรรณ ที่กรุณาให้คำแนะนำ
ช่วยเหลือ มุ่งมั่นให้กำลังใจเป็นอย่างยิ่งตลอดระยะเวลาในการจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ผู้บริหารสถานศึกษา ที่ให้ความร่วมมือในการ
ตอบแบบสอบถาม และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จตาม
วัตถุประสงค์ด้วยความเรียบร้อย

สมนึก จิตรีปถัม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
บัญชีภาพประกอบ.....	ฎ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
	ความสำคัญของการวิจัย.....	5
	ขอบเขตของการวิจัย.....	6
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
	สมมติฐานการวิจัย.....	9
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
	แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน.....	10
	แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำ.....	15
	แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การ.....	34
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3(ต่อ)	
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	50
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
4	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	57
ตอนที่ 2 วิเคราะห์พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และ เขต 2.....	59
ตอนที่ 3 วิเคราะห์บรรยากาศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2.....	64
ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนกับบรรยากาศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2.....	74
5	
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	76
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	76
วิธีดำเนินการวิจัย.....	76
สรุปผลการวิจัย.....	77
อภิปรายผล.....	77
ข้อเสนอแนะ.....	80
บรรณานุกรม.....	82

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	90
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	91
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และหนังสือ ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	100
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย.....	103
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	105

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงลักษณะผู้นำชั้นพื้นฐาน 4 แบบ.....	22
2	แสดงปัจจัยเชิงสถานการณ์สำหรับภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับสูง.....	31
3	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	50
4	แสดงจำนวน ร้อยละ ของข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	58
5	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมผู้นำในภาพรวมของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2.....	59
6	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ ของ ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2.....	60
7	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ ของ ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2.....	62
8	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมในภาพรวมของผู้บริหาร และครูผู้สอนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2.....	65
9	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมสนับสนุน ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2.....	66
10	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมสั่งการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2.....	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมขัดขวางของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2..... 68
12	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมร่วมมือของครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2..... 69
13	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมมิตรสัมพันธ์ของครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2..... 71
14	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมแตกแยกของครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2..... 72
15	จำนวนและระดับของช่วงบรรยากาศเปิดขององค์การตามสูตรของบรอน..... 73
16	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน กับบรรยากาศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2..... 74

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 แผนภูมิแสดงลักษณะผู้นำพื้นฐาน 4 แบบ.....	21
3 แผนภูมิแสดงทักษะด้านความสามารถพิเศษ.....	27
4 แผนภูมิแสดงลักษณะพฤติกรรมของภาวะผู้นำของมหาวิทยาลัยโอไฮโอ.....	29